

**PROGRAM PROFILAKTYCZNYCH
SZCZEPIEŃ PRZECIW GRYPIE
DLA MIESZKAŃCÓW GMINY STRAWCZYN
NA ROK 2021**

Okres realizacji: rok 2021

Spis treści

1. Opis problemu zdrowotnego.....	3
a) Problem zdrowotny	3
b) Epidemiologia zakażeń grypy w Polsce.....	4
c) Populacja podlegająca jednostce samorządu terytorialnego i populacja kwalifikująca się do włączenia do programu.....	5
d) Obecne postępowanie w omawianym problemie zdrowotnym ze szczególnym uwzględnieniem gwarantowanych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.....	5
e) Uzasadnienie potrzeby wdrożenia programu.....	5
2. Cele programu	6
a) Cel główny.....	6
b) Cele szczegółowe	6
3. Adresaci programu	7
4. Realizacja programu i jego finansowanie.....	7
a) Części składowe programu, etapy i działania organizacyjne.....	7
b) Planowane interwencje	7
c) Kryteria i sposób kwalifikacji uczestników	8
d) Zasady udzielania świadczeń w ramach programu	8
e) Sposób zakończenia udziału w programie i możliwości kontynuacji otrzymywania świadczeń zdrowotnych, jeżeli istnieją wskazania.....	8
f) Bezpieczeństwo planowanych interwencji	8
g) Kompetencje/warunki niezbędne do realizacji programu	8
5. Koszt realizacji	9
a) Koszty jednostkowe	9
b) Planowane koszty całkowite	9
c) Źródła finansowania, partnerstwo	9
d) Argumenty przemawiające za tym, że wykorzystanie dostępnych zasobów jest optymalne	10
6. Monitorowanie i ewaluacja	10
a) Ocena zgłaszalności do programu	10
b) Ocena jakości świadczeń w programie	10
7. Ocena efektywności programu	10

1. Opis problemu zdrowotnego

a) Problem zdrowotny

Grypa jest zespołem objawów klinicznych związanym z ostrym zakażeniem układu oddechowego, wywołanym przez wirusa grypy.

Grypa sezonowa to zachorowania występujące corocznie w okresie epidemicznym, spowodowane przez typowe wirusy grypy występujące u ludzi.

Grypa pandemiczna to zachorowania występujące co kilkanaście lub kilkadziesiąt lat w postaci światowych epidemii (pandemii) wywoływane przez nowe, nieznane do tej pory u ludzi podtypy lub warianty wirusa, np. tzw. hiszpanka (w latach 20. XX wieku). Ponieważ większość osób w populacji (w skrajnych przypadkach nikt) nie ma nawet resztkowej odporności na takie nowe rodzaje wirusa, zakażenie szerzy się bardzo szybko – podczas pandemii liczba zachorowań jest kilkakrotnie większa niż podczas zwykłych epidemii grypy sezonowej.

Epidemiczne zachorowania u ludzi wywołują typy A i B. Typ A dzieli się na podtypy na podstawie swoistości antygenowej 2 białek powierzchniowych – hemaglutyniny (H) i neuraminidazy (N). Grypę sezonową najczęściej wywołują wirusy podtypów H1N1 i H3N2 (w niektórych sezonach H1N2), w mniejszym stopniu wirus grypy B. Wirusa grypy A charakteryzuje duża zmienność antygenowa, która powoduje ryzyko zachorowania każdego roku i konieczność corocznej aktualizacji składu szczepionek. Sezon zachorowań na grypę na półkuli północnej przypada na okres od jesieni do wczesnej wiosny.

Zarażenie wirusem grypy następuje drogą kropelkową. Zachorowanie na grypę może powodować pojawienie się innych chorób jako powikłań. Może również doprowadzić do pogorszenia przebiegu chorób występujących przed zachorowaniem. Grypa może doprowadzić do groźnych powikłań ze strony układu oddechowego, krążenia, ośrodkowego układu nerwowego oraz innych narządów (ucha środkowego, nerek).

Infekcje grypowe są szczególnie groźne dla osób w starszym wieku. W tej grupie pacjentów są one najczęstszą przyczyną zaostrzeń chorób układu oddechowego, mogą także prowadzić do powikłań ze strony pozostałych układów, w tym układu sercowo-naczyniowego.

Szczepienie przeciwko grypie jest postępowaniem o wysokim współczynniku efektywności, szczególnie w populacji osób starszych. Stosowanie szczepień ochronnych zmniejsza liczbę zachorowań, redukuje liczbę hospitalizacji i śmiertelność z powodu grypy oraz jej powikłań.

b) Epidemiologia

Grypa jest chorobą zakaźną stanowiącą duże zagrożenie dla zdrowia. Według szacunków Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), na całym świecie na grypę choruje co roku od 5 do 15% populacji, co oznacza od 360 do 1.080 milionów ludzi, 3-5 mln osób cierpi z powodu jej ostrych objawów i umiera w jej następstwie nawet do pół miliona osób.

Według danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, spośród wszystkich chorób zakaźnych objętych nadzorem epidemiologicznym najczęściej zachorowań w Polsce wywołuje grypa. Rokrocznie w okresie szczytu sezonu epidemicznego, który w kraju obserwowany jest najczęściej w okresie od stycznia do marca, zachorowania na grypę i choroby grypopodobne powodują przeciążenie systemu podstawowej opieki zdrowotnej i stają się główną przyczyną absencji chorobowej, generując poważne koszty ekonomiczne i społeczne.

Z danych epidemiologicznych NIZP-PZH wynika, że w sezonie 2019/2020 liczba zachorowań na grypę i zachorowania grypopodobne była niższa w porównaniu do lat poprzednich. W okresie od 01.09.2019 do 15.07.2020 na grypę i zakażenia grypopodobne zachorowało 3.873.136 osób, co oznacza 13,2% mniej zachorowań niż w analogicznym sezonie roku poprzedniego, kiedy odnotowano 4.491.879 zachorowań. Z powodu grypy i jej powikłań hospitalizowano 17.317 osób. Zmarło 65 osób. Zgony dotyczyły głównie osób po 65. roku życia, które są najbardziej narażone na powikłania grypy.

Dominującym szczepem wirusa grypy w sezonie 2019/2020 był szczep wirusa A (występował w 67,8% badanych próbek). Wirus typu A/H1 wykryto w 19,2% badanych próbek, wirus typu A/H3 w 8,0% badanych próbek i wirus typu B w 5% badanych próbek.

Najwyższy spadek liczby zachorowań na grypę i podejrzeń zachorowań na grypę odnotowano od połowy marca 2020 roku, wraz z ogłoszeniem pandemii COVID-19. Odnotowany spadek zachorowań na grypę był spowodowany wprowadzeniem zasad

dyscypliny społecznej, związanej z noszeniem maseczek, zdalną pracą czy dystansowaniem społecznym.

W ostatnim sezonie epidemicznym grypy (od początku września 2020 roku do 07.03.2021 roku) na terenie woj. świętokrzyskiego odnotowano 11.622 zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę, tj. o 52.035 przypadków mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego sezonu epidemicznego.

c) Populacja podlegająca jednostce samorządu terytorialnego i populacja kwalifikująca się do włączenia do programu

Gmina Strawczyn liczy obecnie około 10,5 tysiąca mieszkańców. W ramach programu w roku 2021 (sezon 2021/2022) szczepieni będą mieszkańcy gminy w wieku 55 lat i starsi. Cała populacja kwalifikująca się do programu będzie więc obejmowała około 2700 osób – poczynając od rocznika 1966., kończąc na najstarszych mieszkańcach gminy.

d) Obecne postępowanie w omawianym problemie zdrowotnym ze szczególnym uwzględnieniem gwarantowanych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

W aktualnym kalendarzu szczepień ochronnych, niefinansowanych ze środków znajdujących się w budżecie ministra właściwego do spraw zdrowia, szczepienia przeciwko grypie są szczepieniami zalecanymi.

Źródło: Program Szczepień Ochronnych na rok 2021, załącznik do Komunikatu GIS z dnia 22.12.2020 roku.

e) Uzasadnienie potrzeby wdrożenia programu

Szczepienia są powszechnie uznaną metodą profilaktyki i kontroli grypy. W populacjach zwiększonego ryzyka zaleca się immunizację czynną z użyciem szczepionki przeciw grypie przed kolejnym sezonem epidemicznym. Wprowadzenie szczepień ochronnych pozwala na zmniejszenie liczby hospitalizacji z powodu ciężkiego przebiegu grypy bądź powikłań wymagających leczenia szpitalnego.

Szczepienia ochronne nie tylko przyczyniają się do ograniczenia zachorowań i skutków społeczno–ekonomicznych związanych z chorobami zakaźnymi, ale także sprzyjają poprawie zdrowia publicznego.

Szczepienia przeciw grypie przynoszą, poza indywidualnymi, również korzyści społeczne i ekonomiczne. Przerywany jest łańcuch infekcji, jeśli wystarczająco wiele osób zaszczepi się przeciw grypie. Przez to uzyskuje się efekt zapobieżenia rozprzestrzenianiu się epidemii grypy. W przypadku osób zaszczepionych nie będzie potrzeby wydawania zwolnień lekarskich z powodu grypy. Korzyści finansowe znacznie przewyższają koszty. Dzięki szczepieniom ochronnym przeciw grypie można uniknąć kosztów leczenia, a w ciężkich przypadkach również wysokich kosztów hospitalizacji.

Według Programu Szczepień Ochronnych na rok 2021, w związku z przesłankami epidemiologicznymi, zaleca się w szczególności zaszczepienie między innymi osób w wieku 55 lat i starszych.

2. Cele programu

a) Cel główny

Zwiększenie liczby osób zaszczepionych przeciwko grypie wśród populacji objętej programem, a tym samym zapobieganie zachorowaniom na grypę i występowaniu powikłań pogrypowych. Zmniejszenie przez to liczby wizyt chorych pacjentów w okresie jesienno-zimowym u lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej.

b) Cele szczegółowe

- podniesienie poziomu wiedzy na temat szczepień przeciw grypie i ich celowości,
- zmotywowanie osób w wieku od 55 roku życia do szczepień przeciw grypie poprzez:
 - kolportowanie materiałów edukacyjnych,
 - stworzenie optymalnych warunków do wykonania szczepień,
 - wykonanie szczepień przeciw grypie.

3. Adresaci programu

Szczepieniom poddane zostaną osoby w wieku 55 lat i starsze, zameldowane na terenie gminy Strawczyn.

Termin rozpoczęcia szczepień w 2021 roku planowany jest na 6 września, a zakończenia na 15 grudnia. W ramach kontynuacji, w następnych latach szczepienia odbywać się będą w podobnych okresach.

4. Realizacja programu i jego finansowanie

Program profilaktyczny szczepień przeciw grypie będzie realizowany przez kolejne lata, a finansowany z budżetu Gminy Strawczyn.

a) Części składowe programu, etapy i działania organizacyjne

1. Opracowanie programu.
2. Jednostka realizująca program zostanie wyłoniona w drodze konkursu. .
3. Realizacja programu:
 - dotarcie z informacją o programie do osób spełniających kryteria włączenia (działania edukacyjne),
 - rekrutacja osób do programu,
 - realizacja programu poprzez badanie przez lekarza każdej osoby przed szczepieniem oraz szczepienie zgodnie ze wskazaniami producenta szczepionki.

b) Planowane interwencje

Program realizowany będzie z udziałem podmiotu leczniczego, którego pracownicy dysponują odpowiednimi kwalifikacjami oraz doświadczeniem w przeprowadzaniu szczepień.

Szczepienia prowadzone będą przez pielęgniarki pod nadzorem lekarzy, po wcześniejszym uzyskaniu zgody na wykonanie szczepienia.

Wyboru szczepionki dokona podmiot leczniczy, który będzie realizatorem programu.

c) Kryteria i sposób kwalifikacji uczestników

W ramach programu szczepione będą osoby w wieku od 55 lat, zameldowane na terenie gminy Strawczyn. Uprawnionych do szczepień jest około 2700 mieszkańców gminy. W roku 2021 przewiduje się zaszczepienie około 200 osób.

d) Zasady udzielania świadczeń w ramach programu

Świadczenie w postaci wykonania szczepienia przeciw grypie otrzymają osoby zakwalifikowane przez lekarzy. Działaniami edukacyjnymi zostaną objęci mieszkańcy kwalifikujący się do szczepień.

e) Sposób zakończenia udziału w programie i możliwości kontynuacji otrzymywania świadczeń zdrowotnych, jeżeli istnieją wskazania

Uczestnictwo w programie polegać będzie na zrealizowaniu szczepienia szczepionką przeciw grypie. W programie będą brały udział te osoby, które dobrowolnie wyrażą chęć uczestnictwa i zostaną zakwalifikowane przez lekarzy,

f) Bezpieczeństwo planowanych interwencji

Program szczepień będzie realizowany przez podmiot leczniczy, wyłoniony w konkursie. Szczepienie będzie przeprowadzone z zachowaniem wszelkich warunków, określonych dla prawidłowego szczepienia.

W programie będą użyte czterowalentne szczepionki przeciw grypie zarejestrowane i dopuszczone do obrotu w Polsce.

g) Kompetencje/warunki niezbędne do realizacji programu

Realizacja szczepień odbywać się będzie zgodnie z obowiązującym harmonogramem czasu pracy pracowników realizatora (uprawnionych lekarzy i pielęgniarek) bądź - w przypadku dużej frekwencji szczepiących się - w terminach wyznaczonych przez kierownika podmiotu leczniczego.

W ramach realizacji programu podmiot leczniczy zapewnia:

- rejestrację pacjentów do lekarza (rejestracja wyłącznie osobista),
- szczepionkę przeciwko grypie,
- badanie i szczepienie uprawnionego pacjenta.

5. Koszt realizacji

a) Koszty jednostkowe

Planuje się, że koszt zaszczepienia jednej osoby wyniesie około 45 złotych.

Szczepienia będą bezpłatne tylko dla osób z zakwalifikowanych do programu roczników, zameldowanych na terenie gminy Strawczyn.

Ze względu na bezpieczeństwo pacjentów fizycznie szczepionki nie będą wydawane.

b) Planowane koszty całkowite

Uprawnionych do udziału w programie bezpłatnych szczepień przeciwko grypie na terenie gminy Strawczyn jest około 2700 osób. Zgłaszalność do programu, w oparciu o doświadczenia z lat poprzednich i aktualne uwarunkowania epidemiologiczne, szacowane są na około 200 zaszczepionych osób.

Lp.	Pozycja kosztorysu	Liczba osób	Koszt jednego zaszczepienia (zł)	Koszt całkowity (zł)
1	Koszt świadczenia	200	45	9000

c) Źródła finansowania, partnerstwo

Szczepienia przeciw grypie w ramach proponowanego programu sfinansowane zostaną w całości z budżetu Gminy Strawczyn.

d) Argumenty przemawiające za tym, że wykorzystanie dostępnych zasobów jest optymalne

- 1) Realizacja szczepień przeciw grypie jest zalecana przez wiodące instytucje zdrowia publicznego, w tym WHO oraz Głównego Inspektora Sanitarnego w Polsce.
- 2) W Polsce brak jest masowych, refundowanych w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, szczepień przeciw grypie.
- 3) Wybrana grupa jest zgodna z kalendarzem szczepień ochronnych oraz optymalna w aspekcie możliwości finansowych Gminy Strawczyn.

6. Monitorowanie i ewaluacja

a) Ocena zgłaszalności do programu

Zgłaszalność do programu będzie oceniana na podstawie comiesięcznych podsumowań liczby mieszkańców uczestniczących w programie szczepień.

Informacja o wysokości frekwencji będzie szacowana w trakcie trwania programu, co da możliwość podjęcia działań w celu jej zwiększenia. Pozwoli to także regulację ilości zakupionych szczepionek podczas realizacji programu.

b) Ocena jakości świadczeń w programie

Każdy uczestnik programu będzie poinformowany o możliwości zgłaszania uwag pisemnych do realizatora szczepień przeciw grypie w zakresie jakości udzielanego świadczenia.

7. Ocena efektywności programu

Ocena efektywności programu zostanie przeprowadzona na podstawie danych będących w dyspozycji realizatora programu. Sporządzane zostanie sprawozdanie ze szczepień, obejmujące liczbę zaszczepionych mieszkańców, procentową wielkość uodpornionej populacji oraz całościową ocenę realizacji programu.